

UDRŽITELNÝ ZPŮSOB STRAVOVÁNÍ

Monika Vychytilová,
Výživa dospělých a
dětí,
23. 9. 2021

definice (FAO, 2012)

*„Strava s nízkým dopadem na **životní prostředí**, která přispívá k potravinové a výživové bezpečnosti a ke zdravému životu pro současné i budoucí generace; chrání a respektuje biodiverzitu a ekosystémy, je kulturně přijatelná, dostupná a ekonomicky spravedlivá; nutričně adekvátní, bezpečná a zdravá; při optimalizaci přírodních a lidských zdrojů.“*

- ❖ ochrana biodiverzity a ekosystémů
- ❖ kulturní přijatelnost
- ❖ dostupnost (ekonomická)
- ❖ nutričně adekvátní

dopad produkce potravin na životní prostředí

❖ zemědělství

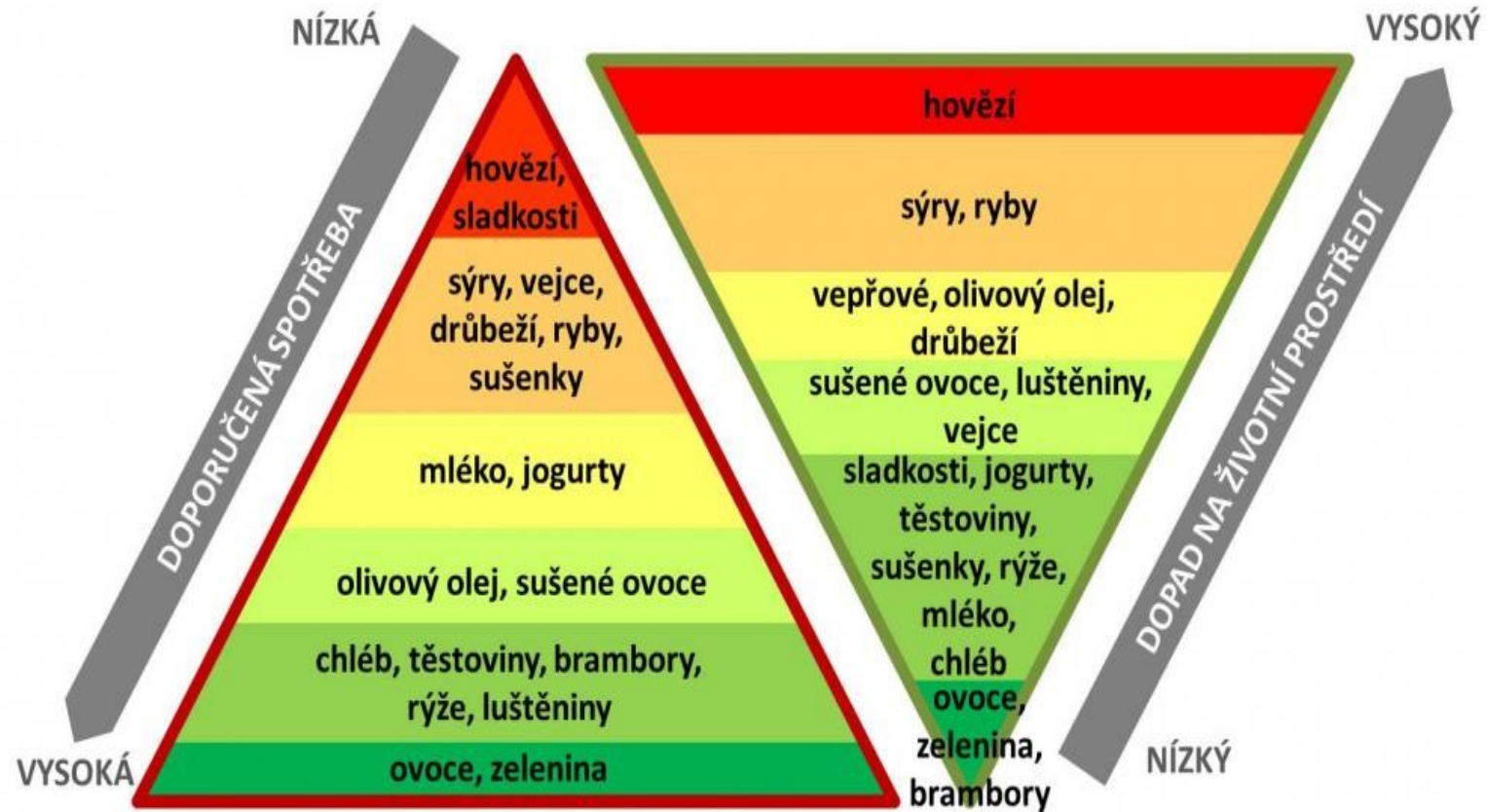
- ❖ 30 % emisí **skleníkových plynů** způsobených člověkem
- ❖ 70 % **spotřeby vody**
- ❖ **odlesňování**, změny ve využívání půdy, **ztráta biodiverzity**
- ❖ hlavní zdroj **znečištění vody**

- ❖ doprava   obalový materiál

tři pilíře udržitelného stravování (EUFIC)

1. méně konzumovat (nadměrná spotřeba – nadváha, obezita)
2. méně plýtvat (> 50 % plýtvání domácnosti)
3. méně živočišných, více rostlinných potravin

dvojitá pyramida – spojující výživu a zátěž životního prostředí

**VÝŽIVOVÁ
PYRAMIDA**

**ENVIRONMENTÁLNÍ
PYRAMIDA**

Dvojitá pyramida – zpracováno dle BCFN
(zdroj: Kapitulčinová, 2017, Výživa a potraviny)

doporučení The EAT-Lancet Commission (2019)

	Macronutrient intake grams per day (possible range)	Caloric intake kcal per day
 Whole grains Rice, wheat, corn and other	232	811
 Tubers or starchy vegetables Potatoes and cassava	50 (0–100)	39
 Vegetables All vegetables	300 (200–600)	78
 Fruits All fruits	200 (100–300)	126
 Dairy foods Whole milk or equivalents	250 (0–500)	153
Protein sources		
 Beef, lamb and pork	14 (0–28)	30
 Chicken and other poultry	29 (0–58)	62
 Eggs	13 (0–25)	19
 Fish	28 (0–100)	40
 Legumes	75 (0–100)	284
 Nuts	50 (0–75)	291
Added fats		
 Unsaturated oils	40 (20–80)	354
 Saturated oils	11.8 (0–11.8)	96
Added sugars		
 All sugars	31 (0–31)	120

pro příjem energie 2500 kcal/den

rybolov

udržitelný rybolov

volné
moře

akvakultury

9 PRACTICAL TIPS FOR A HEALTHY & SUSTAINABLE DIET

eat more fruits and vegetables

eat locally, when in season

avoid eating more than needed, especially treats

swap animal protein for plant-based ones

choose whole grains

choose sustainably sourced seafood

eat dairy products in moderation

avoid unnecessary packaging

drink tap water

použitá literatura

- International scientific symposium biodiversity and sustainable diets united against hunger, Burlingame rbara, Dernini ndro. *Sustainable Diets and Biodiversity: Directions and Solutions for Policy, Research and Action: Proceedings of the Intenational Scientific Symposium Biodiversity and Sustainable Diets United against Hunger, 3-5 November 2010*, FAO Headquarters, Rome. FAO; 2012.
- Towards more sustainable diets. Published Winter 2018. Accessed September 22, 2021. <https://www.eufic.org/en/food-production/article/towards-more-sustainable-diets>
- Kapitulčinová D. Zdravý životní styl s ohledem na přírodu. Nový trend ve výživě? www.vimcojim.cz. Accessed September 22, 2021. https://www.vimcojim.cz/magazin/clanky/o-vyzive/Zdravy-zivotni-styl-s-ohledem-na-prirodu.-Novy-trend-ve-vyzive_s10010x10925.html
- Summary report of EAT-Lancet Commission. https://eatforum.org/content/uploads/2019/07/EAT-Lancet_Commission_Summary_Report.pdf
- Flexitariánství jako udržitelný způsob stravování. Diplomová práce. Kunzová M. 2020. https://is.muni.cz/th/frb3b/DP_final.pdf
- 9 practical tips for a healthy and sustainable diet. Accessed September 22, 2021. <https://www.eufic.org/en/food-production/article/practical-tips-for-a-healthy-and-sustainable-diet>

Děkuji za pozornost!